

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1997

Nr 73

Nr 73

KOMMUNALLAG

för landskapet Åland

Föredragen för Republikens President den 5 september 1997

Utfärdad i Mariehamn den 25 september 1997

I enlighet med lagtingets beslut¹⁾ stadgas:

1 kap.

Inledande bestämmelser

1 §

Kommunal självstyrelse

Landskapet Åland är indelat i självstyrande kommuner av vilka Mariehamn är stad.

Bestämmelser om kommunindelning finns i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa lagar om kommunindelning (76/97).

Kommunerna handhar de uppgifter som enligt grunderna för den kommunala självstyrelsen ankommer på dem.

2 §

Kommunmedlemmar

Medlem av en kommun är

1) den som har kommunen som sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994),

2) en juridisk person som har hemort i kommunen samt

3) den som äger eller besitter fast egendom i kommunen.

3 §

Kommunens uppgifter

Kommunen skall handha de uppgifter som den åtagit sig med stöd av den kommunala självstyrelsen och som den ålagts genom lag.

Kommunen kan genom avtal åta sig att handha även andra offentliga uppgifter. Kommunen kan handha sina lagstadgade uppgifter själv, tillsammans med andra kommuner eller genom att beställa tjänster från andra tjänste-producenter.

Kommunen skall i all sin verksamhet sträva efter att främja kommuninvånarnas välfärd och en ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling inom kommunen.

Kommunerna får inte ges nya uppgifter eller skyldigheter eller fräntas uppgifter eller rättigheter på annat sätt än genom lag.

4 §

Förhållandet mellan landskapsstyrelsen och kommunerna

Landskapsstyrelsen övervakar att kommunerna och kommunalförbunden iakttar gällande lagstiftning.

Landskapsstyrelsen skall tillförsäkra kommunerna möjlighet att delta i beredningen av lagstiftning som rör kommunerna och av andra frågor som är av stor betydelse för den kommunala förvaltningen och ekonomin.

2 kap.

Kommunens förvaltning

5 §

Organisering av förvaltningen

Kommunen fattar beslut om hur dess förvaltning skall organiseras med beaktande av bestämmelserna i denna lag.

¹⁾ Ls framst. nr 3/1996-97

Lu bet. nr 8/1996-97

Stu bet. nr 4/1996-97

6 §

Kommunens organ

Kommunens beslutanderätt utövas av fullmäktige.

Beredning, förvaltning och verkställighet handhas av styrelsen samt nämnder, kommittéer och direktions.

I denna lag avses med fullmäktige kommunfullmäktige eller stadsfullmäktige och med styrelsen kommunstyrelsen eller stadsstyrelsen.

7 §

Delegering av beslutanderätt

Fullmäktige kan delegera beslutanderätt till kommunens övriga organ, till en enskild förtroendevald eller till en tjänsteman.

Fullmäktige kan besluta att en kommunal myndighet som avses i 1 mom. har rätt att delegera beslutanderätt.

8 §

Instruktioner

Fullmäktige kan anta instruktioner för styrelsen, nämnderna och kommittéerna.

9 §

Förvaltningsstadga

Fullmäktige skall anta en förvaltningsstadga.

I förvaltningsstadgan skall finnas bestämmelser om

- 1) de kommunala förvaltningsorganens sammanträden,
- 2) uppgifter för organens ordförande,
- 3) inkallande av ersättare,
- 4) tillfällig sammanträdesordförande,
- 5) rätt för andra än ledamöterna i ett organ att närvara och yttra sig vid ett organs sammanträden,
- 6) föredragning,
- 7) förande, justering och meddelande om framläggande av protokoll,
- 8) undertecknande av kommunala handlingar,
- 9) lösen för handlingar,
- 10) hur kommunen skall fullgöra sin informationsskyldighet,
- 11) förfarandet när en underordnad myndighets ärende tas upp till behandling av det organ som delegerat ärendet,
- 12) kommunens ekonomiska förvaltning,
- 13) granskning av förvaltningen och ekonomin,
- 14) fullmäktiges verksamhet i de avseenden den inte i övrigt regleras i stadgan,
- 15) behandlingen av fullmäktiges motioner och hemställningsklämmor samt
- 16) övriga angelägenheter som fullmäktige

finner nödvändiga att reglera närmare.

10 §

Tjänstestadga

Fullmäktige skall anta en tjänstestadga med bestämmelser om anställningsvillkor för kommunens tjänstemän.

Tjänstestadgan skall särskilt innehålla

- 1) allmänna bestämmelser om anställning av tjänstemän,
- 2) bestämmelser om skriftlig varning till en tjänsteman som handlar i strid med sina tjänsteplikter eller försummar dem samt
- 3) bestämmelser om behandlingen av en tjänstemans yrkanden som gäller löne- eller andra förmåner.

11 §

Ordningsstadga

För att främja allmän ordning och säkerhet kan fullmäktige anta en ordningsstadga.

Bötesstraff kan utsättas som påföljd för överträdelse av en ordningsstadga (ordningsföreseelse).

Innan kommunen antar eller ändrar en ordningsstadga skall kommunen inhämta landshapsstyrelsens utlåtande.

Böter för ordningsstadgeföreseelse får inte omvandlas till fängelsestraff.

12 §

Kommunala tillkännagivanden

Kommunala tillkännagivanden görs offentliga genom att de sätts upp på kommunens anslagstavla för offentliga kungörelser och vid behov även på något annat sätt som kommunen fattat beslut om.

Kommunens anslagstavla skall vara placerad så att allmänheten har tillgång till den även utom tjänstetid.

13 §

Kommunala avgifter

Fullmäktige fastställer grunderna för de avgifter som skall bäras upp för kommunens tjänster och andra prestationer och grunderna för när kommunen kan avstå från att bära upp avgift för en tjänst eller prestation.

14 §

Rätt till avvikelser från lag

Landskapsstyrelsen kan, i syfte att effektivisera den kommunala förvaltningen, öka den kommunala självbestämmanderätten eller decentralisera beslutsfattandet, på ansökan bevilja en kommun eller ett kommunalförbund rätt att avvika från bestämmelserna i en landskapslag eller -förordning.

Rätten att avvika kan gälla

1) delegering av beslutanderätt från en landskapsmyndighet till ett kommunalt organ,

2) befrielse från skyldigheten att underställa landskapsstyrelsen ett beslut för fastställelse samt

3) avvikelser från särskilda bestämmelser inom ett sakområde.

Om ett ärende är anhängigt då rätt att avvika från bestämmelser i landskapslag eller -förordning beviljas, skall ärendet avgöras enligt de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för landskapsstyrelsens beslut.

3 kap.

Allmänna bestämmelser om de förtroendevalda

15 §

Förtroendeuppdrags giltighetstid

En förtroendevald skall handha sitt uppdrag under den tid för vilken han eller hon valts och även efter denna tid, tills någon annan har valts till uppdraget. Om ett förtroendeuppdrag blir ledigt under pågående mandattid skall en ny innehavare av förtroendeuppdraget utses för den återstående mandattiden.

En förtroendevald skall också handha sitt uppdrag till dess saken slutligt avgjorts, om

1) valet av innehavare av förtroendeuppdraget har överklagats,

2) befrielse eller avsked inte har beviljats eller

3) fullmäktiges valbeslut av någon annan orsak inte kan verkställas.

16 §

Förlust av valbarhet

Om en ledamot i ett kommunalt organ förlorar sin valbarhet förfaller förtroendeuppdraget genast och fullmäktige skall konstatera att ledamoten har avgått från sitt uppdrag.

En ledamot som för högst sex månader handhar ett uppdrag som innebär en inskränkning av valbarheten till ett kommunalt förtroendeuppdrag förlorar inte sin valbarhet men får inte verka som ledamot under den tid det tillfälliga uppdraget varar.

17 §

Avsked och befrielse från förtroendeuppdrag

En förtroendevald som visar giltigt skäl skall beviljas avsked från uppdraget.

Avsked beviljas av fullmäktige, utom för ledamöterna i en kommitté som beviljas avsked av styrelsen.

Den som utsetts till ledamot i landskapsstyrelsen skall på egen begäran befrias

från ett fullmäktigeuppdrag för den tid uppdraget i landskapsstyrelsen varar.

18 §

Återkallande av förtroendeuppdrag

Fullmäktige kan under mandatperioden återkalla uppdragen för ledamöterna i kommunens eller ett kommunalförbunds organ eller i ett organ som är gemensamt för flera kommuner, om de eller någon av dem inte längre åtnjuter fullmäktiges förtroende.

Beslut om återkallande av uppdrag gäller alla ledamöter i organet eller, då fråga är om ett kommunalförbunds organ och ett för flera kommuner gemensamt organ, alla de ledamöter fullmäktige valt till organet.

19 §

Felaktigt förfarande i förtroendeuppdrag

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en förtroendevald i sitt uppdrag gjort sig skyldig till tjänstebrott eller handlat i strid med sina skyldigheter på något annat sätt, skall styrelsen kräva en förklaring av den förtroendevalda och vid behov anmäla saken till fullmäktige. Styrelsen skall utan dröjsmål göra en brottsanmälan om det är fråga om ett uppenbart tjänstebrott.

Fullmäktige kan avstånga en förtroendevald från uppdraget under den tid undersökning eller rättegång pågår med anledning av ett på sannolika grunder misstänkt tjänstebrott.

20 §

Skiljande från förtroendeuppdrag

Om en förtroendevald döms till minst sex månaders fängelse för ett brott, vars art eller det sätt på vilket det begåtts visar att denna brustit i fråga om den respekt uppdraget förutsätter, kan fullmäktige skilja den förtroendevalda från uppdraget. Ärendet får behandlas först då domen vunnit laga kraft.

21 §

Rätt till upplysningar

En förtroendevald har rätt att ta del av handlingar som förvaras hos kommunens myndigheter och att i övrigt erhålla uppgifter och upplysningar av myndigheterna.

Uppgifter om innehållet i handlingar som enligt landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet (72/77) inte är offentliga eller som bör hemlighållas får ges ut endast om de är nödvändiga för beslutsfattandet i ett kommunalt organ där den förtroendevalda är ledamot eller ersättare.

22 §

Arvoden och ersättningar

Till en förtroendevald betalas

- 1) sammanträdesarvode,
- 2) ersättning för förlorad inkomst samt för kostnader som föranleds av förtroendeuppdraget, såsom ersättning till vikarie, utgifter för barnomsorg och andra motsvarande kostnader, samt
- 3) ersättning för resekostnader och dagtraktamente.

Till en förtroendevald kan även betalas arvode för en viss tid eller för ett särskilt förtroendeuppdrag.

Fullmäktige fastställer grunder för arvodena och ersättningarna.

4 kap.

Allmänna bestämmelser om de kommunala organen

23 §

Beslutförhet

Fullmäktige är beslutfört då minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande. Om antalet närvarande ledamöter understiger två tredjedelar till följd av att en eller flera av de närvarande ledamöterna är jäviga i ett ärende, är fullmäktige ändå beslutfört i ärendet.

Styrelsen, en nämnd, en kommitté och en direktion är beslutfört då minst hälften av ledamöterna är närvarande.

24 §

Behandling av ärenden

När ett ärende föredragits skall ledamöterna i organet ges tillfälle att yttra sig. Ett yrkande på att ett ärende skall återremitteras till det beredande organet eller bordläggas skall avgöras genast då diskussionen avslutats.

För ett beslut om återremiss krävs att det biträds av minst hälften av de närvarande ledamöterna.

För ett beslut om bordläggning krävs att det biträds av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. För att fatta beslut om bordläggning av ett ärende gällande val eller ett tidigare bordlagt ärende krävs det dock att beslutet biträds av minst hälften av de närvarande ledamöterna. Ärendet skall bordläggas till nästa sammanträde om inte organet beslutar om en annan tidpunkt.

Om organet är enigt i ett ärende eller om ett motförslag inte har vunnit understöd skall ordföranden konstatera att beslut har fattats i ärendet och vilket beslutet är. I annat fall skall ordföranden konstatera att omröstning skall förrättas och ange omröstningspropositioner.

25 §

Omröstning

Ordföranden skall lägga fram en omröstningsproposition som kan besvaras med ja eller nej. Om flera omröstningar skall förrättas skall de förslag som avviker från det förslag som ligger till grund för behandlingen ställas mot varandra först, med början från de förslag som avviker mest. Sedan ställs det vinnande av dessa förslag och det förslag som ligger till grund för behandlingen mot varandra. Sist ställs det vinnande av dessa förslag och ett förslag som endast gäller förkastande av det förslag som ligger till grund för behandlingen mot varandra. Ordföranden kan besluta om avvikelser från denna ordningsföljd om vägande skäl talar för en annan ordningsföljd.

Omröstning förrättas öppet och verkställs efter upprop om inte fullmäktige i förvaltningsstadgan beslutat att annat tillvägagångssätt kan tillämpas. Som beslut gäller det förslag som har fått flest röster. Vid lika röstetal vinner det förslag som ordföranden har röstat för. Ordföranden skall efter omröstningen konstatera att beslut har fattats i ärendet och vilket beslutet är.

26 §

Val

Vid val utses den eller de som fått flest röster. Vid lika röstetal avgör lotten.

Ett val skall vara proportionellt om två eller flera personer skall utses och proportionellt val begärs av så många ledamöter som tillsammans kan besätta minst en av de poster valet gäller. Vid proportionella val skall landskapslagen om lagtingsval och kommunalval (39/70) iakttas i tillämpliga delar. Fullmäktige skall vid sitt första sammanträde efter nyval utse minst tre ledamöter som fungerar som centralnämnd under fullmäktiges mandatid.

Ersättare utses vid samma valförrättning som de ordinarie ledamöterna. Då en personlig ersättare utses skall den föreslagna ordinarie ledamoten och den föreslagna ersättaren ställas upp tillsammans. Om ersättarna inte är personliga blir de valda som fått de flesta rösterna eller de högsta jämförelsetalen.

Ett proportionellt val skall förrättas med slutna sedlar. Detsamma gäller majoritetsval om någon ledamot yrkar på det.

27 §

Sammanträdes offentlighet

Fullmäktiges sammanträden är offentliga om inte fullmäktige beslutar att behandlingen av ett visst ärende inte skall vara offentlig.

Övriga kommunala organs sammanträden är

offentliga endast om organet beslutar det.

28 §

Protokoll

Vid de kommunala organens sammanträden skall föras protokoll. Över en enskild förtroendevalds och en tjänstemans beslut behövs protokoll inte föras om beslutet dokumenteras på annat sätt.

Fullmäktiges, styrelsens och en nämnds protokoll skall efter justeringen hållas offentligt framlagt tillsammans med en besväransvisning eller en anvisning om rättelseyrkande. Platsen och tidpunkten för framläggandet skall på förhand meddelas på kommunens anslagsavta.

Övriga kommunala myndigheters protokoll skall hållas framlagda om myndigheten beslutar det.

29 §

Reservation

Den som deltagit i beslutsfattandet i ett kommunalt organ och då lagt fram ett motförslag eller röstat mot beslutet har rätt att reservera sig mot beslutet. Den som föredrar ärendet har rätt att reservera sig mot ett beslut som avviker från beslutsförslaget.

En reservation kan motiveras skriftligen. En skriftlig motivering skall lämnas senast då protokollet justeras och skall fogas till protokollet.

En ledamot eller en föredragande som reserverat sig är inte ansvarig för beslutet.

5 kap.

Kommunmedlemmarnas rätt till inflytande

30 §

Rösträtt

Rösträtt i kommunalval och rådgivande kommunal folkomröstning som förrättas i kommunen har den som

- 1) fyller 18 år senast på valdagen,
- 2) den 1 september valåret har kommunen som sin hemkommun enligt lagen om hemkommun och
- 3) har åländsk hembygdsrätt.

Rösträtt har i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen om rösträtt och valbarhet i kommunalval för personer som saknar åländsk hembygdsrätt (63/97) även den som inte har åländsk hembygdsrätt men som under de tre åren närmast före valåret utan avbrott haft en kommun i landskapet som sin hemkommun och som uppfyller kraven i 1 mom. 1 och 2 punkten.

31 §

Möjligheter att delta och påverka

Fullmäktige skall ge kommunmedlemmarna och dem som utnyttjar kommunens tjänster möjligheter att delta i och påverka kommunens verksamhet.

Kommunerna kan främja möjligheten att delta och påverka genom att informera om kommunens angelägenheter, ordna diskussionsmöten och ge kommunmedlemmarna vägledning då de tar egna initiativ.

32 §

Initiativrätt

Kommunmedlemmarna har rätt att komma med initiativ till kommunen i frågor som gäller kommunens verksamhet. Initiativtagarna skall informeras om de åtgärder som vidtagits med anledning av ett initiativ.

Styrelsen skall minst en gång om året underätta fullmäktige om de initiativ som har tagits i frågor som hör till fullmäktiges behörighetsområde och om de åtgärder som har vidtagits med anledning av initiativen.

33 §

Information

Kommunen skall informera kommunmedlemmarna om ärenden som är anhängiga i kommunen, planer som gäller sådana ärenden, behandlingen av ärendena samt hur de avgjorts och deras effekter. Kommunen skall vid behov göra upp översikter över frågor som gäller kommunens service, ekonomi, miljövärd och markanvändning. Kommunmedlemmarna skall också ges information om det sätt på vilket frågor och åsikter om ärendena kan framföras till beredarna och beslutsfattarna.

När skötseln av någon av kommunens uppgifter har anförtrots en sammanslutning eller en stiftelse, skall kommunen på lämpligt sätt ge kommunmedlemmarna tillräcklig information om verksamheten.

34 §

Kommunal folkomröstning

Fullmäktige kan besluta att en folkomröstning skall ordnas om en fråga som hör till kommunens uppgifter.

En folkomröstning är rådgivande.

Alla röstberättigade har lika rösträtt. Omröstningen är hemlig.

35 §

Initiativ till folkomröstning

Om minst fem procent av kommunens röstberättigade invånare har tagit initiativ till en

folkomröstning skall fullmäktige utan dröjsmål avgöra om en folkomröstning enligt initiativet skall ordnas.

6 kap. Fullmäktige

36 §

Valbarhet till fullmäktige

Valbar till ledamot i fullmäktige är den som har kommunen som sin hemkommun och som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet.

Valbar till ledamot i fullmäktige är inte

1) den som står under förmynderskap,
2) ledamot i Ålands förvaltningsdomstol samt

3) den som är anställd hos kommunen i en ledande uppgift inom kommunstyrelsens eller en nämnds uppgiftsområde.

Som kandidat vid val av fullmäktige får endast den ställas upp som skriftligen gett sitt samtycke till att motta fullmäktigeuppdraget.

37 §

Val av ledamöter

Kommunernas fullmäktige utses för fyra kalenderår i sänder genom omedelbara, hemliga och proportionella val. Alla röstberättigade kommunmedlemmar har en röst. Bestämmelser om kommunalval finns i landskapslagen om lagtingsval och kommunalval.

38 §

Antal ledamöter

Antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas bestäms i förhållande till kommunens invånarantal på valårets första dag enligt följande:

Invånarantal	Antal fullmäktigeledamöter
högst 500	11
501 - 1.000	13
1.001 - 2.000	15
2.001 - 3.000	17
3.001 - 4.000	19
4.001 - 6.000	21
6.001 - 10.000	25
över 10.000	27

Fullmäktige kan före utgången av april månad under valåret besluta att antalet ledamöter som väljs skall vara högre eller lägre än vad som följer av 1 mom. Antalet ledamöter skall alltid vara udda och får inte understiga nio. Landskapsstyrelsen skall underrättas om ändringar av antalet ledamöter.

39 §

Ersättare

För ledamöterna i fullmäktige utses ersättare. Antalet ersättare för varje lista uppgår till två gånger antalet ledamöter som valts från listan om antalet kandidater är tillräckligt. Om ett tillräckligt antal ersättare inte kan utses från en lista som hör till ett valförbund skall ersättare utses från andra listor i valförbundet. I övrigt skall ersättare utses i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen om lagtingsval och kommunalval, dock så att 64 § 2 mom. inte skall tillämpas.

Har en ledamot förlorat sin valbarhet, befriats från uppdraget eller avlidit övertas uppdraget för den återstående mandattiden av den i ordningen förste ersättaren enligt bestämmelserna i 1 mom. Finns ingen sådan ersättare skall bestämmelsen i 64 § 2 mom. landskapslagen om lagtingsval och kommunalval tillämpas.

40 §

Val av presidium

Fullmäktige väljer bland sina ledamöter ett presidium som består av en ordförande och högst två vice ordförande. Väljs två vice ordförande skall en förste och en andre vice ordförande utses. Presidiet väljs för ett år i sänder. Hela presidiet utses vid samma valförrättning.

Presidiet skall väljas vid kalenderårets första sammanträde. Den ledamot som längst innehått ett fullmäktigeuppdrag i kommunen utövar ordförandeskapet tills valförrättningen har slutförts. Om flera av ledamöterna tillhört fullmäktige lika lång tid, utövas ordförandeskapet av den ledamot som är äldst av dessa.

41 §

Sammanträden

Fullmäktige beslutar om vilka dagar sammanträden skall äga rum. Fullmäktige skall även sammanträda då styrelsen eller minst en fjärdedel av fullmäktiges ledamöter begär det för ett visst ärende eller då fullmäktiges ordförande anser att det behövs.

42 §

Kallelse

Fullmäktige sammankallas av fullmäktiges ordförande eller vid förhinder för denna av vice ordföranden. Vid förhinder för hela presidiet kan fullmäktige sammankallas av styrelsens ordförande, som också utfärdar kallelse till ett nyvalt fullmäktiges första sammanträde.

Kallelse till sammanträde jämte handlingar skall sändas till ledamöterna minst sju dagar före sammanträdet, om inte fullmäktige i för-

valtningsstadgan beslutar om en kortare tid. Inom samma tid skall sammanträdet kungöras på det sätt som bestäms i 12 §.

Om fullmäktige avbrutit sitt sammanträde och fastställt dag och tidpunkt då sammanträdet skall fortsätta behöver en ny kallelse inte utfärdas.

43 §

Jäv och annat förhinder

En ledamot i fullmäktige får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

En ledamot som är förhindrad att handha sitt fullmäktigeuppdrag eller som på grund av jäv inte kan delta i beslutsfattandet i ett visst ärende skall utan dröjsmål meddela detta till kommunens kansli.

En jävig ledamot skall självmant anmäla jäv. Fullmäktige avgör vid behov om jäv föreligger. Även den ledamot jävsfrågan berör skall delta i detta avgörande.

44 §

Förutsättningar för behandling av ärenden

Fullmäktige kan endast handlägga ärenden som nämnts i kallelsen till sammanträdet och som i enlighet med bestämmelserna i denna lag beretts av styrelsen eller ett beredningsorgan som avses i 45 §.

Om ett ärende enligt en uttrycklig bestämmelse skall handläggas vid ett särskilt sammanträde, skall ärendet handläggas vid det sammanträdet även om inte detta nämnts i kallelsen. Fullmäktige kan besluta att handlägga även andra ärenden som inte nämnts i kallelsen. Ett ärende som skall beredas och som inte har beretts av styrelsen eller annat beredningsorgan kan handläggas endast om fullmäktige enhälligt beslutar det.

45 §

Utskott

Fullmäktige kan bland sina ledamöter tillsätta utskott för att bereda ett visst ärende, för att avge utlåtande och för att granska förvaltningen.

Fullmäktiges presidium har rätt att närvara vid utskottens sammanträden.

46 §

Motion

En ledamot i fullmäktige som vill att fullmäktige skall behandla ett visst ärende kan väcka motion.

Då ärendet behandlas i fullmäktige skall motionens första undertecknare beredas tillfälle att yttra sig varefter ärendet skall remitteras till styrelsen eller ett annat organ för beredning.

Ärendet skall beredas så att fullmäktige kan fatta beslut i ärendet inom ett år efter att motionen väckts. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid skall detta meddelas till fullmäktige inom utsatt tid tillsammans med det som framkommit vid beredningen. Fullmäktige kan besluta att avskryva motionen från vidare behandling.

7 kap. Styrelsen

47 §

Valbarhet till styrelsen

Valbar till ledamot i styrelsen är den som har kommunen som sin hemkommun och som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet.

Valbar till ledamot i styrelsen är inte

- 1) den som står under förmyndarskap,
- 2) en ledamot i Ålands förvaltningsdomstol,
- 3) en avdelningschef vid Ålands landskapsstyrelsens centrala ämbetsverk,
- 4) den som är anställd hos kommunen inom kommunens centralförvaltning och som lyder under kommunstyrelsen,
- 5) den som är anställd hos kommunen och som är föredragande i en nämnd eller annars svarar för beredningen av ärenden som kommer att behandlas av kommunstyrelsen samt
- 6) ordföranden i styrelsen eller i ett därmed jämförbart organ för en organisation som har hand om bevakningen av personalens intressen i kommunen. Valbar är inte heller den som i egenskap av förhandlare för organisationen eller i annan motsvarande egenskap ansvarar för intressebevakningen.

Den som är ledamot eller ersättare i fullmäktige kan inte samtidigt vara ledamot eller ersättare i styrelsen förutom då fullmäktige tillträtt efter nyval och en ny styrelse ännu inte har utsetts.

Den som är medlem av landskapsstyrelsen kan inte samtidigt vara ledamot eller ersättare i styrelsen.

En ledamot i fullmäktige eller landskapsstyrelsen får utses till ledamot eller ersättare i styrelsen endast om denna lämnat skriftligt samtycke därtill.

Majoriteten av ledamöterna i styrelsen får inte vara personer som är anställda av kommunen.

48 §

Tillsättande av styrelse

Fullmäktige tillsätter en styrelse vid ett sammanträde som fullmäktige håller i januari. Antalet ledamöter skall vara minst fem.

Ledamöterna och personliga ersättare för dem utses för två år åt gången.

Bland dem som utsetts till ledamöter i styrelsen utser fullmäktige ett presidium, bestående av en ordförande och en eller två vice ordförande. Hela presidiet utses vid samma valförrättning.

49 §

Uppgifter

Styrelsen ansvarar för kommunens förvaltning och ekonomi.

Styrelsen skall bevaka kommunens intresen, företråda kommunen och föra kommunens talan, om inte fullmäktige beslutar annat.

Styrelsen skall bereda och verkställa fullmäktiges beslut samt övervaka att besluten är lagliga, utom i ärenden som rör fullmäktiges inre organisation samt val av styrelse och revisorer.

50 §

Jäv

En ledamot i styrelsen får inte delta i eller närvara vid behandlingen av ett ärende

1) om ärendet personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående,

2) om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för ledamoten själv eller någon närstående,

3) om ledamoten eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,

4) om ledamoten för talan som ombud eller biträder någon i saken eller

5) om det finns någon annan omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till ledamotens opartiskhet i ärendet.

Jäv enligt 1 mom. 3 punkten föreligger inte om ärendet rör en sammanslutning och ledamoten i egenskap av kommunens representant företräder sammanslutningen.

Från jäv kan bortses när frågan om opartiskhet uppenbart saknar betydelse.

En jävig ledamot skall självantmäla jäv. Styrelsen avgör vid behov om jäv föreligger. Även den ledamot jävsfrågan berör skall delta i detta avgörande.

8 kap.

Kommunens övriga förvaltningsorgan

51 §

Nämnder

Fullmäktige tillsätter de nämnder som enligt lag skall finnas i kommunen och de nämnder som i övrigt behövs för förvaltningen.

Ledamöter och ersättare för dem utses för fullmäktiges mandattid om inte fullmäktige beslutar om en kortare tid eller annan mandattid är föreskriven.

Bland dem som utsetts till ledamöter i en nämnd utser fullmäktige vid samma valförrättning en ordförande och en vice ordförande om inte annat är föreskrivet.

52 §

Direktioner

Fullmäktige kan tillsätta direktioner för inrättningar och affärsverk eller för andra uppgifter.

En direktion tillsätts för fullmäktiges mandattid eller en kortare tid.

Bland dem som utsetts till ledamöter i en direktion utser fullmäktige vid samma valförrättning en ordförande och en vice ordförande.

53 §

Kommittéer

Styrelsen kan tillsätta kommittéer för beredning eller utredning av ett visst ärende eller för att sköta en särskild uppgift.

En kommitté tillsätts för styrelsens mandattid eller en kortare tid. En kommitté som tillsätts för ett särskilt uppdrag verkar tills uppdraget är slutfört om inte styrelsen beslutar att upplösa kommittéen före det.

Bland dem som utsetts till ledamöter i en kommitté utser styrelsen vid samma valförrättning en ordförande och en vice ordförande.

54 §

Valbarhet till nämnder, kommittéer och direktioner

Valbar till ledamot i en nämnd är den som har kommunen som sin hemkommun och som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet.

Valbar till ledamot i en nämnd är inte

- 1) den som står under förmynderskap,
- 2) en ledamot i Ålands förvaltningsdomstol,
- 3) kommundirektören,
- 4) den som är anställd hos kommunen och lyder under nämnden samt
- 5) ledamot i kommunens styrelse.

Valbar till ledamot i en direktion eller kom-

mitté är den som har rösträtt i kommunalval i landskapet, dock inte den som står under förmynderskap.

55 §

Behandling av ett ärende i ett högre organ

Styrelsen och nämnderna kan ta upp ett ärende till behandling som med stöd av denna lag har delegerats till en underlydande myndighet och som avgjorts av myndigheten. Ett ärende som inte avgjorts av den underlydande myndigheten får tas upp till behandling endast om särskilda skäl föreligger.

Ett ärende kan tas upp till behandling i det högre organet inom den tid rättelseyrkande skall framställas.

56 §

Jäv

På ledamöterna i en nämnd, direktion eller kommitté tillämpas bestämmelserna i 50 § om jäv för styrelseledamöter.

9 kap. Personal

57 §

Anställningsförhållanden

Den som är anställd hos kommunen står i ett offentligrättsligt anställningsförhållande (tjänstemän) eller ett privaträttsligt anställningsförhållande (arbetstagare) till kommunen.

Kommunens myndighetsuppgifter skall skötas av tjänstemän.

Fullmäktige beslutar om inrättande och indragning av tjänster.

58 §

Kommundirektör

Kommunens förvaltning, ekonomi och övriga verksamhet kan ledas av en kommundirektör som är underställd styrelsen.

Kommundirektören utses av fullmäktige för viss tid eller tills vidare. Även en person som inte sökt tjänsten kan med sitt samtycke utses till kommundirektör. Om ingen i valet av kommundirektör fått över hälften av de avgivna rösterna, förrättas nytt val mellan de två kandidater som fått flest röster. Den som fått flest röster vid detta val blir vald.

En kommundirektör som förlorat fullmäktiges förtroende kan sägas upp eller förflyttas till andra uppgifter. Frågan väcks på framställning av kommunstyrelsen eller om minst en fjärdedel av ledamöterna i fullmäktige har tagit initiativ därtill. Kommundirektören skall

underrättas om grunden för uppsägningen eller förflyttningen och skall beredas tillfälle att bli hörd.

Beslut om uppsägning av kommundirektören fattas av fullmäktige. Beslutet skall anses fattat om det stöds av minst två tredjedelar av alla ledamöter. Beslutet kan verkställas omedelbart och kommundirektören kan samtidigt befrias från sina uppgifter.

Kommundirektören har rätt att få upplysningar av kommunens myndigheter och ta del av deras handlingar. Uppgifter ur handlingar som inte är offentliga eller som bör hemlighållas samt upplysningar som berörs av bestämmelserna om tystnadsplikt får ges ut endast om de är nödvändiga för kommundirektörens tjänsteutövning.

59 §

Medborgarskap och lokalkännedom

För anställning hos kommunen får inte ställas krav på visst medborgarskap.

När kommunala tjänster tillsätts skall särskild betydelse tillmätas att den som anställs har kännedom om landskapets förhållanden eller är bosatt i landskapet.

60 §

Krav på språkkunskap

Endast den som muntligt och skriftligt behärskar svenska får anställas som tjänsteman hos kommunen.

Närmare bestämmelser om kravet på kunskaper i svenska för olika tjänster fastställs i tjänstestadgan eller prövas av styrelsen i varje enskilt fall.

För arbetstagare gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om tjänstemän.

61 §

Jäv

För en tjänsteman som fungerar som föredragande i ett kommunalt organ gäller samma jävsregler som för ledamöterna i organet.

62 §

Tjänstledighet för förtroendeuppdrag

En tjänsteman som valts till riksdagsman, lagtingsledamot eller medlem av landskapsstyrelsen har rätt till tjänstledighet i den utsträckning som behövs för att handha uppdraget. Den som valts till riksdagsman, lagtingsledamot eller medlem av landskapsstyrelsen har dock rätt till tjänstledighet under högst fyra år.

63 §

Felaktigt förfarande i tjänsteutövning och avstängning från tjänsteutövning

Om det på sannolika grunder kan misstänkas att en tjänsteman i sin tjänst har gjort sig skyldig till tjänstebrott eller handlat i strid med sina skyldigheter på något annat sätt, skall tjänstemannen avkrävas en förklaring och saken vid behov anmälas till styrelsen. En brottsanmälan skall göras utan dröjsmål om det är fråga om ett uppenbart tjänstebrott.

Styrelsen kan avstänga en tjänsteman från tjänsten för den tid en undersökning med anledning av ett misstänkt felaktigt förfarande i tjänsten eller förundersökning och rättegång med anledning av ett misstänkt tjänstebrott pågår. Fullmäktige beslutar om avstängning av kommundirektören.

Om en tjänsteman på sannolika grunder misstänks ha begått ett brott utanför sin tjänsteutövning, kan tjänstemannen med iakttagande av vad som stadgas i 2 mom. avstängas från tjänsteutövning den tid undersökning eller rättegång pågår, om de omständigheter som förekommit i saken kan inverka på tjänstemannens förutsättningar att handha sina uppgifter.

10 kap. Kommunens ekonomi

64 §

Budget

Kommunen skall varje år upprätta en budget för nästa kalenderår. Förslaget till budget skall upprättas av styrelsen och överlämnas till fullmäktige före utgången av november månad. Fullmäktige skall anta budgeten före utgången av året.

Budgeten skall innehålla målen för kommunens verksamhet och ekonomi samt föreslagna ändringar i verksamheten och skall göras upp så att förutsättningarna för skötseln av kommunens uppgifter tryggas.

Av budgeten skall framgå de anslag och beräknade inkomster som verksamhetsmålen förutsätter samt hur finansieringsbehoven skall täckas. Anslag och beräknade inkomster kan tas in till brutto- eller nettobelopp. Budgeten skall bestå av en driftekonomi- och resultaträkningsdel samt en investerings- och finansieringsdel.

Budgeten skall iakttas i kommunens verksamhet och hushållning. Beslut om ändringar i budgeten fattas av fullmäktige.

65 §

Ekonomiplan

Fullmäktige skall varje år senast i samband med att budgeten antas godkänna en ekonomiplan för tre eller flera år, av vilka budgetåret är det första.

En ekonomiplan innehåller målen för kommunens verksamhet och ekonomi och skall göras upp så att förutsättningarna för skötseln av kommunens uppgifter tryggas.

66 §

Beslut om skatter

Fullmäktige skall senast i samband med att budgeten antas besluta om kommunens inkomstskattesats och om grunderna för övriga kommunala skatter.

67 §

Bokföring

Om kommunens bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut gäller, utöver vad som bestäms i denna lag, i tillämpliga delar vad som stadgas i bokföringslagen (FFS 655/1973).

68 §

Bokslut

Kommunens räkenskapsperiod är kalenderåret. Styrelsen skall göra upp ett bokslut för varje räkenskapsperiod och överlämna bokslutet till fullmäktige före utgången av juni månad året efter räkenskapsperioden.

I bokslutet skall ingå en resultaträkning, en balansräkning och bilagor till dem samt en översikt över budgetutfallet och en verksamhetsberättelse.

En kommun som på det sätt som avses i bokföringslagen har bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig skall göra upp en koncernbalansräkning, som med bilagor tas in i bokslutet. Då koncernbalansräkningen görs upp skall bokföringslagen i tillämpliga delar iakttas.

Bokslutet skall undertecknas av styrelseledamöterna och kommundirektören.

69 §

Verksamhetsberättelse

I verksamhetsberättelsen skall styrelsen redogöra för hur de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige ställt upp har nåtts samt för väsentliga frågor som gäller kommunens förvaltning, ekonomi och koncernbokslut och som inte redovisas i resultaträkningen eller balansräkningen.

70 §

Åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat

När verksamhetsberättelsen överlämnas skall styrelsen föreslå åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat och för att balansera ekonomin.

71 §

Fonder

Fullmäktige kan inrätta fonder.

För varje fond skall antas en fondstadga med bestämmelser om fondens ändamål och förvaltning.

**11 kap.
Revision**

72 §

De redovisningsskyldiga

Skyldiga att redovisa för sin verksamhet till fullmäktige är

- 1) medlemmarna i de kommunala organen samt
- 2) den ledande tjänstemannen inom respektive organs uppgiftsområde.

73 §

Revisorer

Fullmäktige utser för sin mandatperiod minst tre revisorer med personliga ersättare för att granska kommunens förvaltning och ekonomi under tjänstemannaansvar.

Revisorerna skall ges förutsättningar att verkställa revisionen på ett oberoende sätt.

Revisorerna har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av kommunens myndigheter få de upplysningar och ta del av de handlingar som de anser vara nödvändiga för att ha hand om revisionsuppdraget.

74 §

Valbarhet till revisor och jäv för revisor

Valbar till revisor är inte

- 1) en ledamot i styrelsen,
- 2) den som inte är valbar till styrelsen,
- 3) den som är närstående till kommundirektören eller en styrelseledamot eller
- 4) den som står i anställningsförhållande av bestående natur till kommunen eller en sammanslutning eller stiftelse som kommunen har bestämmanderätt i.

Med närstående i 1 mom. avses make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående till kommundirektören eller styrelseledamoten.

Även en person som saknar rösträtt i kommunalval i landskapet eller inte har hemort i kommunen kan väljas till revisor.

Om jäv för revisor gäller vad som bestäms om jäv för styrelseledamöter.

75 §

Revisorernas uppgifter

Revisorerna skall med iakttagande av god revisionssed granska räkenskapsperiodens förvaltning, bokföring och bokslut.

Revisorerna skall särskilt granska

- 1) om förvaltningen skötts i enlighet med lag och fullmäktiges beslut,
- 2) om bokslutet och koncernbalansräkningen gjorts upp i enlighet med lag och om de ger riktiga och tillräckliga uppgifter om verksamheten, ekonomin, den ekonomiska utvecklingen och de ekonomiska ansvarsförbindelserna under räkenskapsperioden,
- 3) om uppgifterna om grunderna för och användningen av landskapsandelarna är riktiga samt

4) om kommunens interna övervakning har ordnats på ett ändamålsenligt sätt.

Revisorerna skall följa fullmäktiges särskilda anvisningar om de inte står i strid med lag, kommunens instruktioner eller god revisionsd.

Om revisorerna uppmärksammar missförhållanden skall de utan dröjsmål underrätta styrelsen och vid behov även fullmäktiges ordförande.

76 §

Revisionsberättelse

Revisorerna skall före utgången av maj månad året efter varje räkenskapsperiod avge en berättelse till fullmäktige med en redogörelse för resultaten av revisionen. I berättelsen skall revisorerna uttala sig om bokslutet bör godkännas och de redovisningsskyldiga beviljas ansvarsfrihet.

Om revisorerna konstaterar att kommunens förvaltning och ekonomi skötts i strid med lag, fullmäktiges beslut eller kommunens intresse i övrigt och felet eller den skada som åsamkats inte är ringa skall revisorerna i berättelsen rikta en anmärkning mot den redovisningsskyldiga.

77 §

Behandlingen av revisionsberättelsen

Styrelsen skall inhämta en förklaring av den som saken gäller om en anmärkning i revisionsberättelsen. Fullmäktige fattar beslut om de åtgärder som revisionsberättelsen och anmärkningarna i den föranleder.

När fullmäktige fastställer bokslutet skall fullmäktige besluta om ansvarsfrihet för de redovisningsskyldiga.

12 kap. Samarbete mellan kommuner

78 § *Samarbetsformer*

Kommunerna kan med stöd av avtal sköta sina uppgifter tillsammans.

Kommunerna kan komma överens om att anförtro en annan kommun att sköta en uppgift för en eller flera kommuners räkning, att uppgifter skall skötas av ett kommunalförbund eller att uppgifter skall skötas av en mellankommunal ombudsstämman.

Kommunerna kan komma överens om att en uppgift som enligt lag skall skötas av kommunen och som kan delegeras till en tjänsteman anförtros en annan kommuns tjänsteman, vilken sköter uppgiften under tjänstemannaansvar.

79 § *Gemensamma organ*

När en kommun med stöd av avtal sköter en uppgift för en eller flera kommuners räkning kan kommunerna komma överens om att en del av ledamöterna i det organ i kommunen som sköter uppgiften skall utses av de andra kommunerna.

Till ledamöter i organet kan utses personer som är valbara till motsvarande organ i de kommuner som berörs.

80 § *Sammankallande av ombudsstämman*

En överenskommelse om sammankallande av en mellankommunal ombudsstämman (*ombudsstämman*) träffas på initiativ av fullmäktige i en kommun.

Varje deltagande kommun representeras vid ombudsstämman av högst tre ombud, vilka utses av fullmäktige. Fullmäktige kan även utses personliga ersättare för ombuden.

Valbar till ombud är den som är valbar till kommunens fullmäktige. Valbar är även kommundirektör.

Utdrag ur protokoll över val av ombud skall tillställas den kommun som tagit initiativ till ombudsstämman.

Minst 14 dagar före ombudsstämman skall hållas skall en kallelse sändas till ombuden. De berörda kommunernas styrelser skall samtidigt underrättas om ombudsstämman.

Ordföranden i fullmäktige i den kommun som tagit initiativ till ombudsstämman sammankallar stämman första gången och leder ordet tills ordförande och vice ordförande har valts.

Mandattiden utgår när ombudsstämman fullgjort sin uppgift. Varje kommun betalar

arvoden och ersättning till sina respektive ombud.

81 § *Rösträtt och beslutförhet vid ombudsstämman*

Ombudsstämman är beslutför när minst två tredjedelar av de deltagande kommunerna är företrädde. Beslut fattas med enkel majoritet.

Varje kommun har en röst för varje påbörjat femhundredal invånare i kommunen på årets första dag. Kommunens röster fördelas lika mellan dess vid ombudsstämman närvarande ombud.

Kommunens styrelse kan ge kommunens ombud direktiv rörande kommunens ställningstagande i fråga som behandlas vid en ombudsstämman.

82 § *Ombudsstämmans protokoll*

När ombudsstämmans protokoll har justerats skall det tillsammans med besväransvisning hållas offentligt framlagt i de deltagande kommunerna. Platsen och tidpunkten för framläggandet skall på förhand meddelas på kommunernas anslagstavlor.

De deltagande kommunernas styrelser skall utan dröjsmål erhålla ett utdrag ur protokollet samt besväransvisningar.

83 § *Övriga bestämmelser om ombudsstämman*

För ombud vid ombudsstämman gäller samma jävsregler som för fullmäktigeledamot.

Ombudsstämmans beslut överklagas genom kommunalbesvär i enlighet med bestämmelserna i 15 kap.

84 § *Bildande av ett kommunalförbund*

Kommuner och kommunalförbund kan ta initiativ till att bilda ett kommunalförbund. Ett kommunalförbund bildas genom ett avtal mellan medlemskommunerna (*grundavtal*).

Av grundavtalet skall framgå kommunalförbundets namn, hemort, medlemskommuner och uppgifter. I kommunalförbundets namn skall ingå ordet "kommunalförbund" eller förkortningen "kf".

I grundavtalet skall medlemskommunerna komma överens om

- 1) hur beslut fattas i kommunalförbundet,
- 2) antalet ledamöter i kommunalförbundets högsta beslutande organ eller antalet representanter vid förbundsstämman,
- 3) en eventuell förbundsstämmas uppgifter och befogenheter och grunderna för rösträtten,
- 4) medlemskommunernas andelar i kom-

munförbundets tillgångar och ansvar för förbundets skulder samt annat som rör förbundets ekonomi och förvaltning,

5) vilket av kommunalförbundets organ som bevakar kommunalförbundets intressen, representerar kommunalförbundet och ingår avtal för dess räkning samt på vilket sätt beslut fattas om rätten att teckna kommunalförbundets namn,

6) villkoren för utträde ur förbundet samt förhållandet mellan en medlemskommun som utträder ur förbundet och de kommuner som fortsätter verksamheten,

7) hur kommunalförbundets ekonomi och förvaltning skall granskas samt

8) förfarande vid upplösning och likvidation av kommunalförbundet.

I grundavtalet kan medlemskommunerna komma överens om att vissa beslut skall fattas med kvalificerad majoritet.

Grundavtalet skall godkännas av respektive medlemskommuns fullmäktige. Landskapsstyrelsen skall underrättas om bildande och upplösning av ett kommunalförbund

85 §

Ändringar av grundavtalet

Grundavtalet ändras genom samstämmiga beslut av medlemskommunernas fullmäktige.

Är medlemskap i ett kommunalförbund eller något av dess verksamhetsområden föreskrivet i lag kan grundavtalet ändras om minst två tredjedelar av medlemskommunerna understöder ändringsförslaget och dessa kommuners invånarantal är minst hälften av det totala invånarantalet i medlemskommunerna. En medlemskommun kan dock inte utan sitt samtycke åläggas att medverka i nya frivilliga uppgifter för kommunalförbundet och i kostnaderna för dem.

86 §

Kommunalförbundets organ

Beslutanderätten i ett kommunalförbund utövas av medlemskommunerna vid en förbundsstämma eller av ett organ som väljs av medlemskommunerna.

Medlemskommunernas representanter vid förbundsstämman utses av respektive kommuns fullmäktige. Fullmäktige kan besluta att representanterna utses av styrelsen.

Förbundsstämma skall hållas minst två gånger per år.

Kommunalförbundet kan också ha andra organ om så bestämts i grundavtalet.

87 §

Valbarhet

Valbar till kommunalförbundets organ är den som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet.

Valbar är dock inte

- 1) den som står under förmynderskap,
- 2) en ledamot av Ålands förvaltningsdomstol samt
- 3) den som är fast anställd i ledande ställning hos kommunalförbundet.

88 §

Rättshandlingsförmåga

Ett kommunalförbund kan förvärva rättigheter och ingå förbindelser samt föra talan i domstolar och andra myndigheter.

89 §

Finansiering

För finansieringen av sådana utgifter i kommunalförbundet som inte kan täckas på något annat sätt svarar medlemskommunerna i enlighet med den ansvarsfördelning mellan medlemskommunerna som fastställts i grundavtalet.

90 §

Offentlighet

Det högsta beslutande organets sammanträden är offentliga om inte organet beslutar annorlunda i fråga om något visst ärende.

Övriga organs sammanträden är offentliga endast om organet beslutar det.

91 §

Protokoll

Vid kommunalförbundets högsta beslutande organs sammanträden skall föras protokoll.

Protokollet från kommunalförbundets högsta beslutande organ skall efter justeringen tillsammans med en besväransvisning hållas offentligt framlagt i varje medlemskommun. Tiden och platsen för framläggandet skall på förhand meddelas på kommunalförbundets anslagstavla. Innan protokollet läggs fram skall en kopia av det sändas till medlemskommunernas styrelse. Medlemskommunerna och dess medlemmar anses ha fått del av besluten i protokollet den dag då protokollet lagts fram.

Protokoll från andra av kommunalförbundets organ skall hållas framlagda om kommunalförbundets högsta beslutande organ så beslutar eller organet anser att det behövs.

92 §

Utträde ur kommunalförbund

En medlemskommun får utträda ur kommunalförbundet.

93 §

Tillämpligheten av bestämmelser rörande kommuner

Om kommunalförbund gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om kommuner i 3-10 §§, 12-14 §§, 3 och 4 kap., 31-33 §§, 40 och 41 §§, 48 och 49 §§, 52-55 §§, 9-11 kap. samt 15 kap.

94 §

Jäv

För en representant vid förbundsstämman eller en ledamot av kommunalförbundets högsta beslutande organ gäller samma jävsbestämmelser som för en fullmäktigeledamot.

95 §

Skiljeförfarande

I ett avtal om samarbete kan bestämmas att meningsskiljaktigheter som föranleds av avtalet skall avgöras i den ordning som stadgas i lagen om skiljeförfarande (FFS 967/1992).

13 kap.**Ålands kommunförbund**

96 §

Skyldighet att ansluta sig

Kommunerna skall bilda ett kommunalförbund med namnet Ålands kommunförbund kf.

Varje kommun i landskapet är skyldig att ansluta sig till Ålands kommunförbund.

97 §

Uppgifter

Ålands kommunförbunds uppgifter är att utgående från kommunernas behov

- 1) bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet,
- 2) fungera som remissinstans,
- 3) fungera som samarbetsorgan för kommunerna,
- 4) utse kommunala avtalsdelegationen samt sköta dess ekonomi och förvaltning,
- 5) fungera som rådgivande organ inom juridik och ekonomi,
- 6) fungera som samarbetsorgan vid kommunalt samarbete utanför Åland samt

7) ha hand om andra gemensamma ärenden om förbundsstämman så beslutar.

98 §

Rösträtt

Det högsta beslutande organet i Ålands kommunförbund är förbundsstämman.

Vid Ålands kommunförbunds förbundsstämma har varje kommun en röst per påbörjat femhundredal invånare i respektive kommun på årets första dag.

99 §

Finansiering

Ålands kommunförbunds verksamhet skall finansieras av kommunerna gemensamt. Av kostnaderna skall hälften fördelas enligt de beskattningsbara inkomsterna vid den kommunala inkomstbeskattningen under föregående år och hälften enligt antal kommuninvånare i respektive kommun på årets första dag det år kostnaderna avser.

De beskattningsbara inkomster som avses i 1 mom. omfattar även kommunens andel av samfundsinkomstskatten.

14 kap.**Kommunala avtalsdelegationen**

100 §

Uppgifter

Kommunala avtalsdelegationen är en del av Ålands kommunförbund. Dess uppgift är att på kommunernas och kommunalförbundens vägnar självständigt förhandla och avtala om anställningsvillkoren för kommunernas och kommunalförbundens tjänstemän och arbetstagare i enlighet med landskapslagen om tjänstekollektivavtal (22/78) och lagen om kommunala arbetskollektivavtal (FFS 670/1970).

Avtalsdelegationen kan ge rekommendationer i allmänna anställningsfrågor.

101 §

Beslutanderätt

Beslut i frågor som handhas av avtalsdelegationen fattas av avtalsdelegationens medlemmar vid sammanträde.

102 §

Tillsättande

Avtalsdelegationen består av sex medlemmar med personliga ersättare. Mandattiden är fyra år. Medlemmarna och ersättarna utses av

Ålands kommunförbund. Till medlemmar och ersättare skall utses personer som representerar de kommunala arbetsgivarna och har kännedom om villkoren i anställningsförhållandena.

Medlemmar och ersättare skall utses så att landskapets olika delar blir företrädna.

103 § *Valbarhet*

Valbar till medlem i avtalsdelegationen är den som har rösträtt i kommunalval i någon kommun i landskapet och som samtycker till att ta emot uppdraget.

Valbar till uppdrag i avtalsdelegationen är inte den som

- 1) står under förmynderskap,
- 2) är ledamot i Ålands förvaltningsdomstol eller
- 3) innehar förtroendeuppdrag i eller är anställd av tjänstemannaförening som avses i 3 § landskapslagen om tjänstekollektivavtal eller av underförening till sådan förening.

Om medlem upphör att vara valbar förfaller uppdraget genast, varvid fyllnadsval skall förrättas.

104 §

Arbetsordning, ekonomi och förvaltning

Avtalsdelegationen skall anta en arbetsordning.

Ålands kommunförbund fastställer avtalsdelegationens budget och bokslut, utser revisorer, fattar beslut om beviljande av ansvarsfrihet samt handhar övriga förvaltningsärenden som rör avtalsdelegationen.

105 §

Ersättnings skyldighet

Avtalsdelegationen har rätt att uppbära en skäligen ersättning för tjänster som den utför åt kommuner eller kommunalförbund. Grunderna för ersättningen fastställs av Ålands kommunförbund.

106 §

Sökande av ändring

Avtalsdelegationens beslut om ingående av tjänste- eller arbetskollektivavtal eller beslut som grundar sig på 5 § 2 eller 3 mom. landskapslagen om tjänstekollektivavtal får inte överklagas. Detsamma gäller beslut som med stöd av 3 § 2 mom. landskapslagen om tjänstekollektivavtal fattats av en kommun eller ett kommunalförbund.

I andra ärenden än sådana som nämns i

1 mom. kan kommunalbesvär anföras i enlighet med 15 kap.

107 §

Framläggande av beslut

När avtalsdelegationens protokoll har justerats skall beslut som kan överklagas genom kommunalbesvär hållas offentligt framlagda. Platsen och tidpunkten för framläggandet skall på förhand meddelas på avtalsdelegationens anslagstavla.

Kommunerna och kommunalförbunden skall underrättas om att framläggande ägt rum.

108 §

Rätt att ta del av uppgifter samt sekretess

Avtalsdelegationen har rätt att av kommuner och kommunalförbund få de uppgifter som fordras för att den skall kunna sköta sina uppgifter. Avtalsdelegationen har samma rätt att erhålla uppgifter av landskapets myndigheter då fråga är om uppgifter som lämnats av kommuner och kommunalförbund.

Om i 1 mom. avsedda uppgifter enligt särskilda föreskrifter skall hemlighållas har avtalsdelegationens medlemmar, de personer som har rätt att närvara vid avtalsdelegationens sammanträden samt den personal som handhar avtalsdelegationens ärenden samma tystnadsplikt som de kommunala myndigheter och landshapsmyndigheter som lämnat uppgifterna.

15 kap.

Rättelseyrkande och kommunalbesvär

109 §

Tillämpning av kapitlets bestämmelser

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på framställande av rättelseyrkande och sökande av ändring i beslut som fattats av en kommun eller ett kommunalförbunds myndigheter, om inte något annat bestäms särskilt i lag.

Om ett beslut kan överklagas genom kommunalbesvär med stöd av någon annan lag, skall 110 § inte tillämpas.

110 §

Rättelseyrkande

Den som är missnöjd med ett beslut av kommunstyrelsen eller en nämnd eller en myndighet som lyder under dem kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Ändring i beslutet får inte sökas genom besvär.

Ett rättelseyrkande skall framställas till det

organ som fattat beslutet. Organet skall utan dröjsmål behandla ärendet på nytt.

Om styrelsen med stöd av 55 § tagit upp ett ärende till behandling som ett annat kommunalt organ har behandlat, skall ett rättelseyrkande tas upp till behandling av styrelsen.

111 §

Kommunalbesvär

Beslut som fattats av fullmäktige eller det organ som utövar beslutanderätt i ett kommunalförbund samt beslut som kommunstyrelsen eller en nämnd fattat med anledning av ett rättelseyrkande överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol genom kommunalbesvär.

Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på den grunden att

- 1) beslutet tillkommit i felaktig ordning,
- 2) den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller
- 3) beslutet annars strider mot lag.

112 §

Besvärsförbud

Rättelse får inte yrkas i och kommunalbesvär får inte anföras över beslut som endast gäller beredning eller verkställighet.

Kommunalbesvär får inte anföras över fullmäktiges beslut om huruvida en rådgivande kommunal folkomröstning skall ordnas.

113 §

Rätt att framställa rättelseyrkande och besvär

Rättelseyrkande får framställas och kommunalbesvär anföras av

- 1) den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt
- 2) kommunmedlemmarna.

Över beslut av ett kommunalförbunds myndigheter får rättelseyrkande framställas och kommunalbesvär anföras även av kommunalförbundets medlemskommuner och deras kommunmedlemmar. Över beslut av kommunernas gemensamma organ får rättelseyrkande framställas och besvär anföras även av kommuner som är parter i avtalet och deras kommunmedlemmar.

Ändring i ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande får sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning

av rättelseyrkandet kan besvär anföras även av den som enligt 1 eller 2 mom. har besvärsmått.

114 §

Rättelseyrkande- och besvärstid

Ett rättelseyrkande skall framställas inom 14 dagar och ett kommunalbesvär anföras inom 30 dagar från dagen för delfäendet av beslutet.

115 §

Besvärсанvisning och anvisning om rättelseyrkande

Till ett beslut som får överklagas skall fogas en besvärсанvisning.

Till ett beslut i vilket rättelseyrkande får framställas skall fogas anvisningar om rättelseyrkande.

Till ett beslut som inte får överklagas och i vilket rättelseyrkande inte får framställas skall fogas ett meddelande om besvärsförbud. Om besvärsförbud gäller i övrigt vad som stadgas i förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996).

116 §

Delgivning av beslut

Parterna skall per brev få ett protokollsutdrag samt en besvärсанvisning, en anvisning om rättelseyrkande eller ett meddelande om besvärsförbud. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas.

En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet när protokollet har lagts fram offentligt.

117 §

Information om beslut

Protokollsutdrag samt en besvärсанvisning, en anvisning om rättelseyrkande eller ett meddelande om besvärsförbud skall sändas till den som begär det.

118 §

Fullföljande av besvär

Ålands förvaltningsdomstols utslag kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Utslaget skall utan dröjsmål tillkännages genom anslag på kommunens, kommunalförbundets eller behöriga kommuners anslagstavlor.

Besvärstiden räknas från den tidpunkt då

tillkännagivandet om utslaget har anslagits. Om utslaget har delgivits personerna i fråga särskilt räknas besvärstiden dock från delfäendet.

119 §

Verkställbarhet av beslut

Ett beslut kan verkställas innan det vunnit laga kraft. Verkställigheten får dock inte inledas om rättelseyrkande eller ändringssökande skulle förlora sitt syfte till följd av verkställigheten eller om det organ som behandlar rättelseyrkanden eller besvärmyndigheten förbjuder verkställigheten.

120 §

Övriga bestämmelser om kommunalbesvär

På kommunalbesvär tillämpas i övrigt vad som stadgas i förvaltningsprocesslagen.

16 kap.**Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser**

121 §

Ikraftträdelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998 med undantag av 10 kap. som träder i kraft den 1 januari 1999.

Genom denna lag upphävs kommunallagen för landskapet Åland av den 19 februari 1980 (5/80), nedan den gamla lagen, och landskapslagen den 19 april 1978 om kommunala avtalsdelegationen (24/78). Bestämmelserna i 7 kap. den gamla lagen tillämpas dock ännu under år 1998.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

122 §

Giltigheten av beslut inom frikommunförsöket

Beslut som landskapsstyrelsen fattat enligt 4 § 2 mom., 5 § 2 mom. och 6 § 3 mom. landskapslagen om försök med frikommuner (44/90) skall förbli gällande när denna lag träder i kraft.

123 §

Tillämpningen av 38 §

Bestämmelserna i 38 § om antalet fullmäktigeledamöter tillämpas första gången vid fullmäktigevalet år 1999.

124 §

Tillämpning av bestämmelser i andra lagar

Om det i annan lagstiftning hänvisas till den gamla lagen skall hänvisningarna i tillämpliga delar avse bestämmelserna i denna lag.

Vad som i denna lag bestäms om kommunens inkomstskatt gäller i tillämpliga delar vad som i andra lagar är bestämt om kommunalskatt.

125 §

Instruktioner och stadgor

En instruktion eller stadga som är i kraft i kommunen när denna lag träder i kraft skall iakttas till dess kommunen beslutar annat med stöd av denna lag. Om en bestämmelse i en instruktion eller en stadga strider mot denna lag, iakttas denna lag.

126 §

Förtroendevalda

Om valbarhet för förtroendevalda som utsetts innan denna lag träder i kraft gäller vad som bestämts i den gamla lagen.

127 §

Kommundirektören

Anställningsförhållandet för en kommundirektör som anställts före denna lag träder i kraft kan inte ändras till viss tids anställning utan kommundirektörens samtycke.

128 §

Tjänstledighet enligt 62 §

Bestämmelserna i 62 § om begränsningar i rätten till tjänstledighet tillämpas efter det att val till riksdagen, lagtinget eller landskapsstyrelsen första gången förrättats sedan denna lag trätt i kraft.

129 §

Kommunalförbund

Om i ett kommunalförbunds grundstadga inte ingår alla de bestämmelser som enligt 84 § skall ingå i grundavtalet iakttas i tillämpliga delar bestämmelserna om kommunalförbund i den gamla lagen.

Kommunalförbundens grundavtal skall senast den 1 januari 2000 överensstämma med bestämmelserna i denna lag.

Bestämmelser i annan lagstiftning om kom-

munalförbund tillämpas fortfarande med undantag för bestämmelser om samarbetsformer.

130 §

Ändringsökande och underställning

Beslut som en kommunal myndighet har fattat innan denna lag träder i kraft skall överkla-

gas och underställas i enlighet med bestämmelserna i den gamla lagen.

Vid underställning av kommunala myndigheters beslut enligt annan lagstiftning gäller bestämmelserna i den gamla lagen om förfarandet vid underställning i tillämpliga delar.

Mariehamn den 25 september 1997

ROGER NORDLUND
vicelantråd

Bengt Häger
föredragande ledamot